

YETERSİZ ÖDEMELERİN TAZMİNATTAN İNDİRİMİNE İLİŞKİN YARGITAY KARARLARI

Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 14.03.2012 gün E.2011/4-824 K.2012/134 sayılı son kararının ilgili bölümleri:

Özet: Sigorta şirketi tarafından davacılara ödemelerin yapıldığı günler ile destekten yoksun kalma tazminatının hesaplanmasına ilişkin bilirkişi raporunun düzenlendiği gün arasında geçen sürede, sigorta şirketinden alınan paranın getirisinin yasal faiz ölçüsünde güncelleştirilip belirlenmesi ve sigorta şirketi tarafından yapılan ödeme ile birlikte, hesaplanan destekten yoksun kalma tazminatından indirilmek suretiyle bulunacak miktar üzerinden destekten yoksun kalma tazminatına hükmedilmesinden ibarettir.

Kararın ilgili bölümü:

Dava, davacıların desteğinin (çocuklarının ve kardeşinin) ölümüyle sonuçlanan trafik kazası nedenine dayalı maddi ve manevi tazminat istemlerine ilişkindir. Bu tür davalarda destek tazminatı hesabı özellikli bir yöntemle yapılmakta ve faraziyeye dayanan bu hesaplama, sürekli tartışmalara yol açmaktadır. Bu tartışmaların bir bölümünü de olay sonrası mağdurlara yapılan ödemeler ve anlaşmalar oluşturmaktadır.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu 111.maddesi hükmüyle bu sorun çözümlenmiştir. Anılan madde hükmüne göre:

"Bu kanunla öngörülen hukuki sorumluluğu kaldıran veya daraltan anlaşmalar geçersizdir. Tazminat miktarlarına ilişkin olup da, yetersiz veya fahiş olduğu açıkça belli olan anlaşmalar veya uzlaşmalar yapıldıkları tarihten itibaren başlayarak iki yıl içinde iptal edilebilir."

Bu yolda düzenlenen ibranameler ve sözleşmeler, hukuki sorumluluk ve tazminat miktarı bakımından istenilen sonuçları doğurma özellik ve niteliğinden yoksunsa da, hemen ödenen paraların akıbeti önem kazanmaktadır. Özellikle destek tazminatı saptamalarında ödemelerin konumunun ne olacağı; bir başka anlatımla da genellikle birkaç yıl süren yargılama sürecinin sonlarına doğru yapılan destek tazminatı miktarlarının belirlenmesinden sonra, yıllar önce gerçekleşen ödemelerin aynen mi düşüleceği; yoksa uyarla yoluna mı gidileceği sorularının cevaplandırılması gerekmektedir.

Yerel mahkemenin kararı, olay sonrası ne miktar para ödendi ise çok sonraları yapılan hesaplamada çıkan miktardan güncelleme yapılmaksızın düşülebileceği yönündedir. Bu gerekçe "zarar haksız eylemden kaynaklandığından tazminat haksız eylemin vuku bulduğu tarihte muaccel hale gelmektedir. O halde, davalı tarafından ödenen miktarın zarardan mahsubunun olay tarihine göre yapılması yani faizin düşülmemesi gerekir." şeklindeki düşüncenin yansımasıdır.

Bu yöntem, adalet ve hakkaniyet duygularını incittiği gibi borcunu hemen ödemeye çalışanların üzerinde de olumsuz etki yapmaktadır.

Bunu bir örnekle anlatmak gerekirse; 1995 yılında meydana gelen trafik kazasından dolayı, fail mağdurlara beş milyar lira destek tazminatı ödemiş; daha sonra, mağdurlar bir dava ile destekten yoksun kalma nedeniyle maddi tazminat istemişlerse, yargılama sırasında, 1999 yılı içinde yapılan tazminat hesaplamasında tazminat miktarı yirmi milyar lirayı bulur ki, ileri tarihlerde yapılan hesaplama mutlaka yüksek miktarlara ulaşmaktadır. Oysa 1995 yılı içinde hesaplama yapılabileseydi, mağdurların hak edebilecekleri para belki de beş milyar veya biraz fazlası olacaktı. Şimdi, tazminat sorumlusu ya da sorumlularının, 1995 yılında beş milyar lira ödemekle tazminat yükümlülüğünden kurtulup kurtulmadıkları ve yerel mahkemenin düşüncesi gibi (20-5=15) hesabıyla onbeş milyar lira borçlu mu olduklarına bakmak gerekir. Elbette zarar, haksız eylem tarihinde gerçekleşmiştir. Kural olarak da o tarihe göre tazminat hesap edilir ve buna faiz de yürütülür. Ne var ki, yapılan ödeme varsa bu ödemenin hangi tarihe göre mahsup edileceğinin; mahsubun, ödeme tarihine mi, yoksa yıllar sonra faraziyeye dayanan bir hesaplama ile karar tarihine göre mi yapılacağıın tespiti büyük önem taşımaktadır.

Yıllar önce yapılan ödemenin, daha sonraki bir tarihte yine aynı miktarda düşülecek olması, toplumda uzlaşmaları yok eder; dava aç-al parayı savunmasına prim vermiş olur. Hukuk, borcunu kısmen ya da tümüyle ödeyenleri, iyi niyetlileri, pişman etme aracı olamaz. Kaldı ki, yukarıdaki örnekteki gibi, tazminat yükümlüsünce ödenmesi gereken paralar ödenmeyip dava sonuçları beklenseydi; ödenen miktarlar en azından kendisi kadar faiz getirir, tazminat sorumlusu da karlı çıkardı.

Hukuk Genel Kurulundaki tartışmalarda bu gerekçeler ile olayda, sigorta şirketinin yaptığı ödemelerin, daha sonra alınan bilirkişi raporunda dikkate alınarak güncelleme yapılması gerektiği görüşü çoğunluk tarafından kabul edilmiş; güncellenmenin nasıl ve hangi yöntemle yapılması gerektiği konusu tartışılmış, ancak azınlıkta kalan bazı üyeler tarafından, bu husus yerel mahkeme ile Özel Daire arasında

uyuşmazlık konusu yapılmadığından, Hukuk Genel Kurulu önüne uyuşmazlık konusu olarak gelmediği, dolayısı ile Hukuk Genel Kurulunda güncellenmenin nasıl formüle edilmesi gerektiği hususunun tartışılmayacağı görüşü ileri sürülmüş; bu husus Hukuk Genel Kurul'ca usulü bir ön sorun olarak tartışılmıştır.

Hukuk Genel Kurulunun bir görevinin de mahkemelere yol göstermek ve uygulama birliği sağlamak olduğu, azınlık görüşünün kabul edilmesi durumunda uyuşmazlığın tam olarak çözümlenmemiş olup müphem kalan hususların, belirsizliklere sebebiyet vereceği gerekçeleri ile, güncellenmenin şekli ve formülünün de Hukuk Genel Kurulunda tartışılarak, karara bağlanması gerektiği çoğunluk tarafından kabul edilmiştir.Usule ilişkin bu ön sorun aşıldıktan sonra işin esasının incelenmesine geçilmiştir.

İşin esasına gelince:

Hukuk Genel Kurulundaki görüşmeler sırasında, iki türlü güncelleme yöntemi ileri sürülmüş ve bu iki görüş tartışılarak karara bağlanmıştır.

Birinci güncelleme yöntemi: **Özel Daire bozma kararında da belirtildiği gibi, sigorta şirketi tarafından yapılan ödemelere bilirkişi rapor tarihine kadar yasal faiz işletilmek suretiyle bulunacak tazminat miktarından sigorta şirketi tarafından yapılan bu ödeme ile birlikte işletilen yasal faiz tutarının da düşülmesi suretiyle bulunacak miktar üzerinden destekten yoksun kalma tazminatı verilmesi şeklinde formüle edilmiştir.**

İkinci güncelleme yöntemi ise: **Sigorta şirketinin yapmış olduğu ödeme tarihi itibari ile ayrıca zararın miktarının da hesaplanması, sigorta şirketi tarafından yapılan ödemelerin toplam zarar miktarına yüzde olarak bulunması -eğer ödeme zararın tamamını karşılıyor ise davanın reddedilmesi-, ödeme zararın tamamını karşılamıyor ise, mahkeme kararına en yakın tarihte alınan bilirkişi rapor tarihi itibari ile de toplam zarar miktarı hesaplamak suretiyle, bulunacak toplam tazminat miktarından, sigortanın ödediği miktarın oran olarak (yüzde olarak) düşüldükten sonra bakiye kalan miktar üzerinden destekten yoksun kalma tazminatına hükmedilmesi gerektiği şeklinde formüle edilmiştir.**

Bahsedilen bu iki güncelleme formülü üzerinde yapılan tartışmalar sonucunda **birinci güncelleme yönteminin uygulanması gerektiği, çoğunluk tarafından kabul edilmiştir.**

Öyleyse yerel mahkemece yapılacak iş; **sigorta şirketi tarafından davacılar a ödemelerin yapıldığı günler ile destekten yoksun kalma tazminatının hesaplanmasına ilişkin bilirkişi raporunun düzenlendiği gün arasında geçen sürede, sigorta şirketinden alınan paranın getirisinin yasal faiz ölçüsünde güncelleştirilip belirlenmesi ve sigorta şirketi tarafından yapılan ödeme ile birlikte, hesaplanan destekten yoksun kalma tazminatından indirilmek suretiyle bulunacak miktar üzerinden destekten yoksun kalma tazminatına hükmedilmesinden ibarettir.**

Hal böyle olunca, yerel mahkemece sigorta şirketi tarafından yapılan ödemenin yasal faiz ölçüsünde güncelleştirilip belirlenmemesi ve sigorta şirketi tarafından yapılan ödeme ile birlikte hesaplanan destekten yoksun kalma tazminatından bu miktarın indirilmemiş olması da ayrı bir bozma nedenidir.O halde, yukarıda açıklanan gerekçelerle usul ve yasaya aykırı bulunan direnme kararının bozulması gerekir.

HGK.14.03.2012, E.2011/4-824 K.2012/134

ÖZEL DAİRE KARARLARI

Özet: Sigorta şirketi tarafından yapılan ödemeyi destekten yoksun kalma tazminatı hesabı yapılmadan önce alan davacılar, hesap tarihine kadar geçen süre nedeni ile aldıkları paranın yasal faizi kadar kazanım elde etmişlerdir. Oysa destekten yoksun kalma tazminatı bu hesaplamanın yapıldığı gündeki verilere göre tespit edilmelidir.

Zarar ve zararın denkleştirilmesi ilkesi gereğince, davacılar a yapılan sigorta ödemesinin, ödeme günü ile destekten yoksun kalma tazminatının hesaplandığı güne kadar geçen süredeki işlemiş yasal faizi de hesaplanarak, ödeme tutarı ile birlikte hesaplanan destekten yoksun kalma tazminatından indirilmesi gerekir.

Karar : Davacılar vekili dava dilekçesiyle, davalı tarafa Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortasıyla sigortalı araç sürücüsünün kusurlu hareketi ile meydana gelen kazada desteklerinin öldüğünü açıklayıp, fazlaya dair haklarını saklı tutarak davacı Cumali için 5.618,25 TL, Selma için 8.871,69 TL destekten yoksun kalma tazminatının temerrüt tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte davalıdan tahsiline karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı sigorta savunma ve toplanan kanıtlara göre; davanın kabulü ile, davanın kabulü ile, davacı cumali için 5.618,25 TL, Selma için 8.871,69 TL olmak üzere toplam 14.489,94 TL tazminatın davacı Selma için dava dilekçesinde talep edilen 4.000 TL ve cumali için talep edilen 3.500 TL den toplam 7.500 TL'sine dava tarihi olan 07.04.2009 tarihinden itibaren yasal faizi ile birlikte alınarak davacılar ayrı ayrı verilmesine, ıslah edilen taleple ilgili açıkça ıslah dilekçesinde faiz talebinde bulunulmadığından, kalan kısma yönelik olarak faiz yönünde hüküm tesisine yer olmadığına karar verilmiş, hüküm davalı vekili tarafından temyiz edilmiştir.

Dava, trafik kazasından kaynaklanan destekten yoksun kalma tazminatı istemine ilişkindir. Mahkemece hükme esas alınan 11.01.2010 tarihli bilirkişi raporunda davalı tarafından 25.02.2009 tarihinde davacı baba için ödenen 10.594,60 TL ile anne için ödenen 9.471,05 TL destekten yoksun kalma tazminatı güncelleme yapılmadan hesaplanan tazminattan mahsup edilmiştir.

Sigorta şirketi tarafından yapılan ödemeyi destekten yoksun kalma tazminatı hesabı yapılmadan önce alan davacılar, hesap tarihine kadar geçen süre nedeni ile aldıkları paranın yasal faizi kadar kazanım elde etmişlerdir. Oysa destekten yoksun kalma tazminatı bu hesaplamanın yapıldığı gündeki verilere göre hesaplanmalıdır.

Zarar ve yararın denkleştirilmesi ilkesi gereğince, davacılar yapılan sigorta ödemesinin, ödeme günü ile destekten yoksun kalma tazminatının hesaplandığı güne kadar geçen süredeki işlemler yasal faizi de hesaplanarak, ödeme tutarı ile birlikte hesaplanan destekten yoksun kalma tazminatından indirilmesi gerekir. Yerel mahkemece açıklanan yönler gözetilmeden yazılı biçimde karar verilmiş olması usul ve yasaya uygun görülmediğinden kararın bozulması gerekmektedir.

17.HD. 23.09.2010, E.2010/5025 K.2010/7268

Özet : Davalı araç sigortasından davacılar yapılan ödeme tarihi 25/12/2001 olup hükme dayanak yapılan hesap rapor tarihi ise 15/11/2005'tir. Şu durumda sigorta ödemesi hesaptan çok önce olup ödeme tarihinden hesap tarihine kadar işlemiş yasal faizi ile birlikte hesaplanan destek tazminat miktarlarından düşülmelidir. Mahkemenin bu yönü gözetmeden sigorta ödemesinin infazda dikkate alınmasına şeklinde karar vermesi usul ve yasaya aykırı olup bozmayı gerektirmiştir.

Karar : Dava, trafik kazasından kaynaklanan desteğin ölümü nedeniyle tazminat istemine ilişkindir. Mahkemece istem kısmen kabul edilmiş, karar davalılardan Taci Tosun tarafından temyiz edilmiştir.

Davacılarından ölenin anne ve babası olan Harun Karaca ve Nermin Karaca asıl ve birleşen davada çocuklarının ölümünden dolayı destekten yoksun kalma tazminatı istemişlerdir. Mahkemece, hükme dayanak yapılan 15/11/2005 tarihli hesap raporunda hesaplanan destekten yoksun kalma tazminat miktarlarına hükmedilmiştir. Davacı anne babaya İsviçre Sigorta A.Ş tarafından 25/12/2001 tarihinde toplam 4.080 YTL ödeme yapıldığı bildirilmiştir. Mahkemece sigorta ödemesinin infazda dikkate alınmasına karar verilmiştir.

Davalı araç sigortasından davacılar yapılan ödeme tarihi 25/12/2001 olup hükme dayanak yapılan hesap rapor tarihi ise 15/11/2005'tir. Şu durumda sigorta ödemesi hesaptan çok önce olup ödeme tarihinden hesap tarihine kadar işlemiş yasal faizi ile birlikte hesaplanan destek tazminat miktarlarından düşülmelidir. Mahkemenin bu yönü gözetmeden sigorta ödemesinin infazda dikkate alınmasına şeklinde karar vermesi usul ve yasaya aykırı olup bozmayı gerektirmiştir.

4.HD.17.11.2008, E.2008/12400 K.2008/14221

KARŞI OY :

Davacıların desteği trafik kazasında ölmüştür. Davacılar, anne ve baba desteğin yardımından mahrum kalmışlardır.

Haksız fiillerde, zarar görenin mal varlığındaki azalma, haksız fiilin işlendiği anda oluşmuştur. Zarar verenin tazminat sorumluluğu da bu tarihte başlar. Olay tarihi itibarıyla tazminatın ödenmesi yasal zorunluluktur. Tazminatın ödenmemesi durumunda tazminat sorumlusu temerrüde düşer. Olay tarihi itibarıyla mal varlığında azalma meydana gelen ve haksızlığa uğrayan tarafın, zararın sonraki tarihler itibarıyla giderilmesi, haksız fiil sorumlusunun nedensiz zenginleşmesine neden olur.

Haksız fiilde bulunan kişinin kısmi ödemede bulunması onun, zarar görenlerin acılarını tamamen giderdiği sonucunu doğurmaz. Ancak zarar olay tarihi itibarıyla tamamen giderilmesi durumunda bu düşünce kabul edilebilir. Bu tür olaylarda, yasalara aykırı hareket eden haksız fiil faillerine, yeni bir suç işlemeye teşvik edecek şekilde hareket edilmemelidir. Zarar görenin olay tarihi

itibariyle yaşamaya başladığı ve yaşamı boyunca çekeceği acıyı hukukçuların görmesi gerekir. Yasalarda suçluyu koruyan haksız fiil mağduruna hukuk yoluyla ikinci bir acı verecek bir hüküm de yoktur.

Uygulamada bu husus gözden kaçırılmakta, tüm tazminatlarında, faili koruyan kararlar çıkmaktadır. Kamuoyu bu tür kararlardan rahatsızlık duymakta ve yargıya güven sarsılmaktadır. Suçlunun korunduğu kanaati kamu oyununda oluşmaktadır. Bu durum yargı için acı vericidir. Hukukçular, uygulayıcılar bu hususta çok dikkatli olmak zorundadırlar. Yasa koyucu zarar görenin zararlarının artmasına neden olacak hükümlerin yasalarda yer almasını da kabul etmez.

Somut olayda; davacı anne ve baba destekten yoksun kalmışlardır. Olaydan sonra zararın bir bölümünün sigorta tarafından ödenmesi ödenen bu bölümün ödeme tarihinde paranın alım gücüne faizi ile birlikte uyarlanması doğru değildir. Davalılar, yapılan bu ödeme ile o miktardaki borçlarından kurtulmuşlardır. Tazminattan ancak bu miktarın indirimi yapılabilir. Tazminatın olay tarihinde tam ödenmemesinde davacıların sorumluluğuda yoktur. Bu kararla haksız fiilde bulunan davalı korunmuştur. Davacılar ise; hukuk eliyle ikinci defa zarara uğratılmışlardır. Acılarının artmasına neden olunmuştur. Hesaplanan, tazminat tutarından yapılması gereken indirimler adaletli olmalıdır. Çoğunluğun bozma gerekçesi yukarıda anlatılan nedenlerle doğru değildir. Bu şekilde indirim için yasalarda hükümde bulunmadığına göre bozma gerekçesine katılmıyorum. Mahkemece tüm bu olgular dikkate alınmıştır. Mahkeme kararı doğrudur. Karar onanmalıdır.

Anlatılan nedenlerle kararın 2. bendindeki bozma gerekçesine katılmıyorum.

Üye Mehmet Uyumaz

Özet: Dava, trafik kazasından kaynaklanan yaralanma nedeniyle tazminat istemine ilişkindir. Mahkemece hükme dayanak yapılan hesap raporunda daimi iş gücü kaybı tazminatı hesap tarihindeki verilere göre hesaplanmış ve davalının araç sigortası olan Ak Sigorta tarafından davacıya ödenen miktar düşülmeden hüküm altına alınan miktar bulunmuştur. Oysa sigorta ödemesinin yapıldığı tarihten hesap rapor tarihine kadar işlemiş yasal faizi de hesaplattırılıp sigorta ödemesinin işlemiş yasal faizi ile birlikte hesaplanan destek tazminatından düşülmesi gerekir.

Karar : Dava, trafik kazasından kaynaklanan yaralanma nedeniyle tazminat istemine ilişkindir. Mahkemece istem kısmen kabul edilmiş, karar davalı tarafından temyiz edilmiştir.

Mahkemece hükme dayanak yapılan hesap raporunda daimi iş gücü kaybı tazminatı hesap tarihindeki verilere göre hesaplanmış ve davalının araç sigortası olan Ak Sigorta tarafından 10.05.2000 tarihinde davacıya ödenen miktar düşülmeden hüküm altına alınan miktar bulunmuştur. Oysa sigorta ödemesinin yapıldığı tarihten hesap rapor tarihine kadar işlemiş yasal faizi de hesaplattırılıp sigorta ödemesinin işlemiş yasal faizi ile birlikte hesaplanan destek tazminatından düşülmesi gerekir.

Anılan yön gözetilmeden verilen karar usul ve yasaya aykırı olup bozmayı gerektirmiştir.

4.HD.11.2008, E.2008/2399 K.2008/14588

Özet : Dava, trafik kazası sonucu meydana gelen ölüm nedeniyle maddi tazminat istemine ilişkindir. Mahkemece yapılacak iş, davalının yapmış olduğu ödemenin güncellenmesinin, davacılar ödendiği tarihten rapor tarihine kadar geçen sürede işleyecek yasal faizinin işletilmesi şeklinde hesaplanması ve elde edilen rakamın davacıların destekten yoksun kalma tazminatından düşülmesidir. Aynı şekilde İçişleri Bakanlığı tarafından 2330 Sayılı Kanun gereği davacılar yapılan ve rücuya tabi olan ödemelerin de aynı yöntemle hesaplanarak destekten yoksun kalma tazminatından düşülmesi gerekmektedir.

Karar: Dava, trafik kazası sonucu meydana gelen ölüm nedeniyle maddi tazminat istemine ilişkindir. Mahkemece, davanın reddine karar verilmiş; hüküm, davacılar tarafından temyiz edilmiştir.

Davalı sürücü, kullandığı araç ile görüş mesafesinde ve seyir istikametinde bulunan ve yolun karşısına geçmek isteyen davacıların desteğine çarparak ölümüne neden olmuştur.

Mahkemece, dava dışı Esnaf ve Sanatkarlar Vakfınca bu kaza nedeniyle davacılar ödenen 20.000 YTL'nin güncellenmiş halinin talep edilen maddi tazminat miktarlarını geçmiş olduğu gerekçesi ile davanın reddine karar verilmiştir. Dosya içeriğinden Esnaf ve Sanatkarlar Vakfı tarafından 10.11.1998 tarihinde ödenen 20.000 YTL'nin 6.000 YTL'sinin davalı tarafından diğer bölümünün de bir kısım oda üyeleri tarafından yapılan şartlı bağışlarla ödendiği anlaşılmaktadır. Yapılan ödemelerin bir kısmının davalı dışındaki üyeler tarafından yapılan bağışlardan karşılanmış

olması nedeni ile bu ödemenin tamamının davalının maddi tazminat yükümlülüğüne etki edeceğinin kabulü doğru değildir.

Mahkemece yapılacak iş, davalının yapmış olduğu 6.000 YTL'nin güncellenmesinin, davacılara ödendiği tarihten rapor tarihine kadar geçen sürede işleyecek yasal faizinin işletilmesi şeklinde hesaplanması ve elde edilen rakamın davacıların destekten yoksun kalma tazminatından düşülmesidir. Aynı şekilde İçişleri Bakanlığı tarafından 2330 Sayılı Kanun gereği davacılara yapılan ve rücuya tabi olan ödemelerin de aynı yöntemle hesaplanarak destekten yoksun kalma tazminatından düşülmesi gerekmektedir. Açıklanan ilkelere aykırı olarak ulaşılan sonuç doğru görülmediğinden kararın bozulması gerekmiştir.

4.HD.15.04.2008, E.2007/6368 K.2008/5284

KARŞI OY :

Dava, trafik kazası sonucu meydana gelen destek ölümü nedeniyle tazminat istemine ilişkindir. Mahkeme davanın reddine karar vermiştir. Karar davacılar tarafından temyiz edilmiştir. Kararın Daire tarafından bozulmasına karar verilmiştir. Bozma kararının (2) nolu bendindeki olaydan sonra davalılar tarafından davacılara ödenen zararın bir bölümü için hüküm tarihindeki paranın satın alım gücüne uyarlanması ile ilgili çoğunluğun bozma gerekçesine katılmıyorum. Şöyle ki;

Haksız fiillerde; zarar görenin mal varlığındaki azalma haksız fiilin işlendiği anda oluşmuştur. Haksız fiil sorumlusunun sorumluluğu bu tarihte başlar. Olay tarihi itibarıyla tazminatının tamamının ödenmesi yasal zorunluluktur. Tazminatın olay tarihi itibarıyla ödenmemesi durumunda tazminat sorumlusu temerrüde düşer. Olay tarihi itibarıyla malvarlığında azalma meydana gelen ve haksızlığa uğrayan tarafın zararının sonraki tarihler itibarıyla giderilmesi haksız fiil sorumlusunun nedensiz zenginleşmesine neden olur. Haksız fiilde bulunan kişinin kısmi ödemede bulunması onun zarar görenlerin acılarını tamamen giderdiği sonucunu doğurmaz. Ancak zararın tamamının olay tarihi itibarıyla giderilmesi durumunda bu düşünce kabul görür; Bu tür olaylarda hiçbir zaman haksız fiilde bulunanın teşvikine neden olacak şekilde hareket edilmemelidir. Zarar görenin olay tarihi itibarıyla yaşamaya başladığı ve yaşamı boyunca çekeceği acıyı hukukçuların görmesi gerekir. Daire çoğunluğunun kararı ile haksız fiilde bulunan, zarar veren durumunda olanlar teşvik edilmiştir. Hiçbir hukukçunun buna hakkı yoktur. Adaletle olan güven sarsılır. Yasalarda çoğunluğun bozma gerekçesine uygun bir hükümde getirmemiştir.

Yasa koyucunun yasalarda yer vermediği, zarar görenin zararının artmasına, daha çok acı çekmesine neden olacak, zarar verenin de teşvikine ve ödüllendirilmesine neden olacak bir bozma gerekçesi getirilmiştir. Yasa koyucu zarar görenin zararlarının artmasına neden olacak hükümlerin yasalarda yer almasını da kabul etmez.

Somut olayda da davacılar destekten yoksun kalmışlardır. Olaydan sonra, davalılar tarafından zararın ödenen bir bölümü hüküm tarihinde paranın alım gücüne uyarlanması doğru değildir. Davalılar yapılan bu kısım ödeme ile o miktardan borçlarından kurtulmuşlardır. Tazminattan ancak bu miktarın indirimi yapılabilir. Bu nedenle bozma ilamının bu bölümüne katılmıyorum. Tazminatın olay tarihinde tam ödenmemesinde davacıların sorumluluğu yoktur.

Anlatılan nedenlerle çoğunluğun bozma gerekçesine katılmıyorum.

Üye Mehmet Uyumaz

Özet : Dava, trafik kazasından kaynaklanan maddi ve manevi tazminat taleplerine ilişkindir. Dava, haksız eylemden kaynaklanmıştır. Haksız eylemlerde temerrüt, olay tarihinde gerçekleşir. Birleşen davada istedikleri tazminat için olay tarihinden faiz yürütülmesini talep eden davacıların bu talebi dikkate alınmadan, mahkemece, dava tarihinden faiz yürütülmüş olması doğru değildir.

Mahkemece, alınan bilirkişi raporunda destek tazminatının rapor tarihindeki verilere göre hesaplanması ve sigorta şirketlerince davacılara yapılan ödemelerin herhangi bir güncelleştirme yapılmadan düşülmesi doğru olmamıştır. Sigorta şirketlerinin ödemelerinin yapıldığı tarihlerden rapor tarihine kadar işlemiş faizi de hesaplattırılıp sigorta ödemelerinin yasal faizi ile birlikte, belirlenen destek tazminatından düşülmesi gerekir.

Karar:

1- Dosyadaki yazılara, kararın dayandığı kanıtlarla yasaya uygun gerektirici nedenlere, özellikle delillerin değerlendirilmesinde bir isabetsizlik görülmemesine göre, tarafların aşağıdaki bentlerin kapsamı dışında kalan temyiz itirazları reddedilmelidir.

2- Davacıların öteki temyiz itirazlarına gelince;

a) Dava, trafik kazasından kaynaklanan maddi ve manevi tazminat istemlerine ilişkindir. Mahkemece, dava kısmen kabul edilmiş, karar, davacılar ve davalılardan Sami B., Erkan Ş.B. ve E. Ltd. Şti. tarafından temyiz edilmiştir.

Dava, haksız eylemden kaynaklanmıştır. Haksız eylemlerde temerrüt, olay tarihinde gerçekleşir. Davacılar birleşen davada istedikleri tazminat için de olay tarihinden faiz yürütülmesini istedikleri halde, mahkemece birleşen davada hükmedilen tazminat için dava tarihinden faiz yürütülmüş olması bozmayı gerektirmiştir.

b) Mahkemece, davacılar Müzeyyen A. ve Necati A.'nın destekten yoksun kalma nedeniyle maddi tazminat istemleri reddedilmiştir. Bu kişiler ölen Hasan A.'nın anne ve babasıdır. Kural olarak, çocukların anne ve babalarına bakım ödevi bulunmamaktadır. Ancak, yaşam deneyi kuralları ve olayların olağan akışı içinde çocukların anne ve babalarına destek olacaklarının kabulü gerekir. Anne-baba, ayrıca bir kanıtama yükümlülüğü altında da bulunmamaktadır. Bu nedenle, anılan davacıların maddi tazminat istemlerinin reddedilmiş olması doğru değildir. Karar bu nedenle bozulmalıdır.

c) Davaya konu trafik kazasına karışan ve olayda şoförü kusurlu bulunan 60 KE 380 plakalı otobüsün maliklerinden davalı Erkan Ş.B. birleşen davada davalı olduğu halde, birleşen davada hükmedilen tazminatlardan anılan davalının sorumlu tutulmamış olması doğru değildir. Kaldı ki, bu davalı yargılama giderinden sorumlu tutulmuştur. Mahkemece bu yönün gözetilmemiş olması bir diğer bozma nedenidir.

d) Hükme esas alınan bilirkişi raporunda pasif dönem için hesap yapılmamış olması ve muris Hasan A.'nın gelirinin %70'inin hak sahiplerine ayrılacağı belirtildiği halde, muris Hasan A.'nın gelirinin %70'inin hak sahibi davacılar tam bölüştürülmeyip eksik pay verilmiş olması da doğru olmayıp kararın bozulmasını gerektirmiştir.

3- Davalıların öteki temyiz itirazlarına gelince;

a) Mahkemece hükme dayanak yapılan 29.11.2004 tarihli bilirkişi raporunda destek tazminatı rapor tarihindeki verilere göre hesaplanmış ve 2001 yılında sigorta şirketlerince davacılar yapılan ödemeler herhangi bir güncelleştirme yapılmadan düşülmüştür. Bu şekildeki uygulama isabetli değildir. Sigorta şirketlerinin ödemelerinin yapıldığı tarihlerden rapor tarihine kadar işlemler faizi de hesaplattırılıp sigorta ödemelerinin yasal faizi ile birlikte belirlenen destek tazminatından düşülmesi gerekir. Bu yönün gözetilmemiş olması da bozma nedenidir.

b) Asıl davada davacı Nurgün A. eşinin ölümü nedeniyle 10.000.000 TL. (on milyon Türk Lirası), davacı Şafak A. babasının ölümü nedeniyle 10.000.000 TL. (on milyon Türk Lirası) destekten yoksun kalma tazminatı istedikleri halde, istekler aşularak her iki davacı için 10.000.000.000'ar TL. (on milyar Türk Lirası) destekten yoksun kalma tazminatlarına hükmedilmiş olması HUMK'nın 74. maddesine aykırıdır. Karar bu nedenle de bozulmalıdır.

4.HD.13.10.2007, E.2007/9368 K.2007/12017

Özet : Dava, trafik kazasından kaynaklanan maddi ve manevi tazminat istemine ilişkindir. Tazminata esas hesap raporu, düzenlendiği 30/05/2005 günündeki veriler esas alınarak belirlenmiştir. Davacıya yapılan nakit ödemeler ise 20/09/2000 ve 05/04/2001 tarihlerinde yapılmıştır. Davacı, 2005 yılına kadar bu paradan faydalanmıştır. Bu nedenle ödemedeki yararının yasal faiz düzeyinde olduğunun benimsenerek, ödeme tarihinden, rapor düzenleme tarihine kadar olan yasal faizinin hesaplanıp zarardan indirilmesi gerekir.

Karar : dava, trafik kazasından kaynaklanan maddi ve manevi tazminat istemine ilişkindir. Mahkemece, dava kısmen kabul edilmiştir.

Davalı taraf, olaydan sonra davacıya elden nakit ödeme yaptıklarını belirterek bunun mahsup edilerek davanın reddi gerektiğini savunmuştur.

Dosyaya sunulan 20/09/2000 ve 05/04/2001 tarihli belgelere göre, davacıya toplam 14 milyar lira nakit ödeme yapıldığı anlaşılmaktadır. Mahkemece, 30/05/2005 tarihli hesap raporu esas alınarak, bulunan miktardan hakkaniyet indirimi ve elden yapılan toplam 14 milyar lira indirilerek kalan miktara hüküm kurulmuştur.

Hesap raporu, düzenlendiği 30/05/2005 günündeki veriler esas alınarak belirlenmiştir. Davacıya yapılan nakit ödemeler ise 20/09/2000 ve 05/04/2001 tarihlerinde yapılmıştır. Davacı, 2005 yılına kadar bu paradan faydalanmıştır. Bu nedenle ödemedeki yararının yasal faiz düzeyinde

olduğunun benimsenerek, ödeme tarihinden, rapor düzenleme tarihine kadar olan yasal faizinin hesaplanıp zarardan indirilmesi gerekirken, yalnız ödeme miktarının düşülmüş olması bozmayı gerektirmiştir.

4.HD.12.02.2007 E. 2006/1424 K. 2007/1433

Özet : Sigorta şirketi tarafından yapılan ödemenin tazminat hesabının yapıldığı güne kadar geçen süreye ilişkin yasal faizi hesaplanıp güncelleştirilerek maddi tazminattan indirilmelidir.

Karar : 1-Dava, trafik kazası nedeniyle desteğin ölümünden dolayı uğranılan maddi ve manevi zararın ödetilmesi istemine ilişkindir. Yerel mahkemece istemin bir bölümü kabul edilmiş; karar, taraflarca temyiz olunmuştur.

Davacılarından Rahime, trafik kazası sonucu ölen eşi Bekirin desteğinden yoksun kaldığını belirterek maddi tazminat isteminde bulunmuş, yerel mahkemece benimsenen bilirkişi raporunda, desteğin asgari ücretin %701 kadar sabit gelir elde edebileceği benimsenerek destekten yosun kalan zarar hesaplanmıştır. Asgari ücret tutarı kamu düzenine ilişkin olup, hiç kimsenin bunun altında kalan bir ücretle çalışmayacağı gözetilerek, destekten yoksun kalma zararının net asgari ücret üzerinden hesaplanması gerekir.

Yerel mahkemece açıklanan yönler gözetilmeyerek, yerinde olmayan gerekçeyle, yazılı biçimde karar verilmiş olması usul ve yasaya uygun düşmediğinden kararın bozulması gerekmiştir.

2- Davahların diğer temyiz itirazına gelince; davacılar sigorta şirketi tarafından 24.01.2007 günü ödenen 2.568,00 YTL tazminat, yerel mahkemece benimsenen 31.10.2008 günlü bilirkişi raporunda hesaplanan tazminattan indirilmişse de, güncelleştirme yapılmadığı anlaşılmaktadır.

Zarar ve yararın denkleştirilmesi ilkesi gereğince, sigorta şirketi tarafından yapılan ödemenin tazminat hesabının yapıldığı güne kadar geçen süreye ilişkin yasal faizi hesaplanıp güncelleştirilerek hesaplanan maddi tazminattan indirilmemiş olması doğru olmadığından, karar bu nedenle de bozulmalıdır.

4.HD.16.12.2009, E.2009/2601 K.2009/14246

www.TazminatHukuku.com